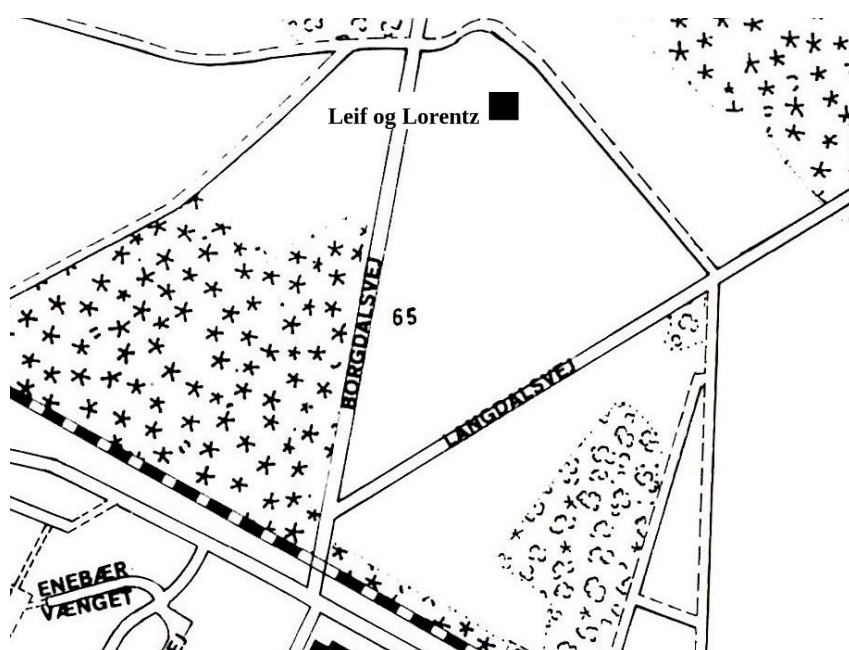

De virksomme brødre i Svejlbæk

Af: Herman Rasmussen og Kristian Trampedach

Dette er beretningen om to kendte personligheder i Svejlbæk, Leif og Lorentz Christensen. Der hvor nu Borgdalsparken ligger, startede de en virksomhed, der over 58 år udviklede sig fra hønseri til industri.

Leif og Lorentz blev født henholdsvis 3. april 1924 og 3. maj 1927. De blev født i en grossererfamilie i Risskov, Aarhus. Faderen var Lauritz Christensen, engros-handler med manufakturvarer. Deres mor hed Louise. Foruden de to drenge var der to søstre: En storesøster Lilian og en lillesøster Lise.

Aktive modstandsfolk

Under besættelsen 1940-1945 gik de to drenge, som var store teenagere, sammen med en kammerat, Erik Drescher, ind i modstandsarbejdet. Gestapo blev nærgående, og de tre flygtede til Sverige. Her meldte de sig til Den Danske Brigade, og blev uddannet i Sverige med henblik på indsats i Danmark, når krigen stoppede. Brigaden var på 5000 mand. Lorentz blev udnævnt til korporal, som er den laveste befalingsmandsgrad. Nok Danmarks yngste korporal - kun 17 år gammel.

Den 5. maj 1945 kom de tilbage til Danmark og deltog i kampe mod Hipo-korpset, som var danskere i tysk polititjeneste. Det slap de godt fra. Ret hurtigt blev store dele af den danske brigade nedlagt, da der nu var fred i landet.

Leif Christensen

Drømmen om den store verden

Lorentz Christensen

De to brødre og Erik var fyldt med virketrang. De kom i lære og skulle være forretningsfolk. Men de drømte om den store verden, og de drømte om at emigrere. Allerhelst ville de til USA, men det kunne de ikke komme. De fik kontakt til en dansk-argentiner - det skulle være Argentina. Men det gik i vasken. Uroen var der. Leif tog derfor hyre som dæksdreng på et oceangående skib. Lorentz og Erik ville ligeledes afsted. De tog på tommelfingeren ned gennem Europa. Via 72 forskellige biler kom de til Tyskland, Holland, Belgien, Frankrig, Schweiz og Italien i løbet af 1949. De oplevede rigtig meget, men kom hjem med kun 7 øre på lommen. Erik blev telegrafist og tog ud at sejle.

Inspiration fra et foreningsblad

Leif og Lorentz ville hellere i gang med noget herhjemme. De ville have et hønseri. Hvorfor nu det? Ved et tilfælde. Tidligere havde de tre venner drillet hinanden bl.a. ved at indmelde hinanden i alle mulige foreninger: Ping-klubben, Stuekulturens Fuglevenner, Sangforeningen "Brage". En af de to brødre blev meldt ind i Danmarks Fjerkræavlerforening. Her fik de medlemsbladet og begyndte at læse i det. Det var måske noget med de høns? Jo. De prøvede først i Tørring. De var begge medlemmer af en idrætsklub, der ejede en ejendom i Tørring ved Ry. En ældre gård, som blev brugt til weekendture. Her startede de hønseri i 1949, da de kun skulle betale 300 kr. om året i leje samtidig med, at de skulle føre et vist tilsyn med stedet. De fik lov at være der i mindst 5 år, men inden der var gået et år, ville de være selvejere.

Musikalske brødre. Lorentz ved klaveret – Leif med sanghæftet.

Hønseriet i Svejlbæk

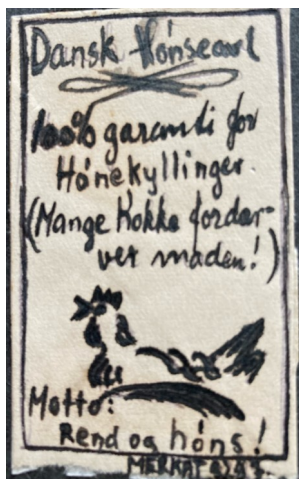
De kom i forbindelse med malermester Herman Rasmussen i Silkeborg. I 1950 købte de 17 tønder land (det svarer til 14 fodboldbaner) mager jord i Svejlbæk af ham med et par gamle huse på grunden. De købte 4 gamle tyskerbarakker fra Ry Flyveplads og startede hønseriet. Der var flere vanskeligheder, de ikke havde regnet med. Der var hverken installeret vand/gas eller elektricitet i huset. De skulle bruge strøm til kyllingemødrene og rugemaskinerne. De lavede det hele selv, det var det eneste, der var råd til.

I det hvide hus boede Leif og Lorentz – i barakkerne var der høns

De holdt høns, avlede kyllinger og solgte æg. Da Jyllands-Posten i 1951 var på besøg, var Lorentz alene hjemme med hønsene. Leif var på arbejde som repræsentant for et oliefirma, for som Lorentz sagde: ”For at tjene til underskuddet ved hønseriet.” Men når Leif ikke var på arbejde, skiftede han til overall og deltog i alt arbejdet ved hønseriet. ”Vi kunne ganske givet ikke være begyndt på det i dag” konkluderede Lorentz i 1958. ”Vi var begge ungkarle. I starten levede vi af rå havregryn med mælk.”

”Vi startede med 2500 kyllinger, men der døde 65 om dagen. Det slog os dog ikke ud. Vi startede også op med kartoffeldyrkning. Det var ingen succes. Vi plantede 24.000 jordbærplanter.” Der blev også plantet hvidkål, grønkål og græskar. Alt dette blev passet af Elvin, og produkterne blev solgt på torvet i Silkeborg. Elvin stoppede, da det kun var brødrene, der blev omtalt i avisartiklen. Det var jo ham, der passede hele gartneriet.

En noget utraditionel markedsføring...

Lorentz Christensen fodrer burhøns -1951

Giftermål og boliger på Borgdalsvej og H.G. Junkersvej

De havde kaldt det "Hønseriet Leif og Lorentz". De kunne også have kaldt det Brødrene Christensens Hønseri, men der var ligesom mere musik i det første. Efterhånden kørte firmaet bedre, og der blev investeret i bedre bygninger. I interviewet med Jyllands-Posten fortalte Lorentz, at nu manglede de kun at blive gift. Det blev de. Leif blev gift med Bodil og Lorentz med Solveig. Leif og Bodil fik to piger, Eva og Nina. Det blev til tre piger, Ann, Pia og Tine for Lorentz og Solveig.

Leif og Bodil byggede i 1964 hus på Borgdalsvej, hvortil Leif opkøbte en del jord. Lorentz og Solveig byggede også hus og flyttede til H.G. Junkersvej.

Forældrene til Leif og Lorentz flyttede til Sejs og boede ved hønseriet på deres gamle dage efter 1964.

Leif - efter "Leif og Lorentz"

Omkring begyndelsen af 1970'erne skiltes deres veje. Leif blev købt ud af virksomheden "Leif og Lorenz." Han var gennem en årrække ansat som salgskonsulent ved flere forskellige firmaer, blandt andet Anton Bergs Chokoladefabrik, og han stiftede sammen med andre et firma, Kiso Kemi, der bl.a. fremstillede tætningslister. Men firmaet lå i Køge, derfor solgte han sin andel i 1973.

Slangetæmmeren i den lange tunnel

Da han stoppede på arbejdsmarkedet, blev tiden bl.a. brugt til at rejse, og på en rejse til Marokko blev Leif så betaget af en slangetæmmer, at han inviterede ham til Danmark. Manden fra Marokko kom med tog fra København til Svejlbæk Station og fortalte, at han havde kørt i verdens længste

tunnel herover til Silkeborg. Det havde taget en time at køre igennem – og den var helt hvid. Leif undrede sig noget, indtil det gik op for ham, at slangetæmmeren slet ikke havde opdaget, at han var kørt om bord på en færge.....han havde siddet i toget på Storebælts-færgen, og opfattet det som en tunnel!

Politiker og forfatter

Leif fik også en politisk karriere. Han sad i Silkeborg Byråd for Fremskridtspartiet fra 1974-1986, bl.a. var han formand for teknisk udvalg. I 1982 meldte han sig ud af den lokale afdeling af Fremskridtspartiet, men forblev i byrådet. Så vidt vides, meldte han sig senere ind i Dansk Folkeparti.

Journalisten Jens Andersen, Midtjyllands Avis skriver i 2008: Leif Christensen har kunnet sætte på sit visitkort (hvis han ville) følgende: handelsrejsende, iværksætter, frihedskæmper, byrådsmedlem for ikke at tale om: tennisspiller, bridgespiller, håndboldtræner, hundetræner, forfatter og fotograf.

*Leif-Christensen foto af
skovarbejdere, der holder hvil.*

Det med forfatterskabet handlede om, at han i 2008 - som 84-årig - udgav bogen: ”Strøtanker.” En bog med egne tegninger samt små livskloge og underfundige digt:

Dyrenes forhold havde været reddet,
hvis mennesket ikke var blevet fredet.

Præster kan tale med sikkerhed,
om noget ingen ved.

Tak til de gæs, der lod sig pyne,
så jeg kunne få en lækker dyne.

Jeg har holdt mig fin på lovens side,

og blev firs år før den kom.

Det var vel noget jeg burde vide:

har nu fået min alderdom.

Opvindingsapparat og værdiboks

Undervejs havde firmaet – som fortsat hed ”Leif og Lorentz” - også en teknisk side i sin udvikling. I 1950’erne havde de udviklet et tøj- snores – opvindingsapparat. ”Den, der har det, er vældig glade for det. Det er bare ikke ret mange. Det var umuligt at sælge det, da det kom frem” har Lorentz fortalt.

Senere udvikledes en indbygningsboks, især beregnet til private som opbevaring af værdigenstande. Lorentz: ” Det var et ganske glimrende produkt – men også umuligt at sælge.”

Byggeri og fremstilling af loft- og vægplader

Lorentz udfasede hønseriet først i 1970’erne. Han havde som bygmester givet sig af med byggeri af flere lejlighedskomplekser i Sejs-Svejbæk. Hans interesse for byggeindustrien var stor, så med hjælp fra sin gode ven Bent Tolstrup (Bøjlefabrikken), der som Lorentz havde teknisk snilde, fremstillede de nogle maskiner, så der kunne produceres finerede loft- og vægplader på det tidligere hønseri. Lorentz havde ideen, og Bent realiserede det tekniske.

Omfattende produktion af lakeringsmaskiner

Da firmaet nu havde kørt godt i en periode ,kom nye ideer til, hvor Lorentz sammen med Bent Tolstrup udviklede en lakeringsmaskine, der kunne stå for påsmøring af den rette lak for emner i træindustrien. Først til eget brug – senere til eksport, hvor produktet var meget anerkendt. De nærmeste konkurrenter var i Tyskland og Italien. Der blev indtil 1989 fremstillet 350 maskiner alene til det danske marked. Lorentz sagde selv: ”Det er solidt håndværk med dansk finish i højsædet.”

Leif & Lorentz-udstilling på messe

Efterhånden lavede firmaet udelukkende lakeringsmaskiner. Lorentz havde meget stabil arbejdskraft gennem årene. Harry Jacobsen og Hans Pedersen, kaldet Stille-Hans, som begge var hos ham i knap 40 år. Senere blev Peter Leth ansat hos ham i 1996 og var der i 12 år. Peter var oprindelig uddannet som lastbilmekaniker hos DAB. Peter fortæller, at de fremstillede 55 lakeringsanlæg om året, og når vi siger ” de ” så var det Stille-Hans og Peter. De 55 anlæg var årsmålet, og de 2 bearbejdede de opskårne metaldele, som de fik fra ”Låsby Metalvarer.” Når året var gået, fik de en bonus pr. anlæg, som de havde færdiggjort. Hvis en solgt maskine, fx til en møbelfabrik, havde været ude for uheld eller var brændt, så reparerede de 2 ansatte den. Her med dobbelt bonus.

Leif & Lorentz-bygningerne 2010

Både Stille-Hans og Peter var meget glade for at være der. Efterhånden trak Lorentz sig mere og mere fra ledelsen af firmaet, som blev overtaget af datteren Pia Yuen. I 2008 blev firmaet flyttet til Dubai. Firmaet ”Leif og Lorentz” i Sejs trådte i likvidation i 2013.

Pia Yuen ved lakeringsmaskine

En markant begivenhed kan fortælles om Lorentz. Den zoologiske have, der dengang var ved Hotel Ludvigslust i Svejlbæk, nedbrændte først i 1950’erne. De reddede dyr blev derfor anbragt i pleje på

Lynggården. I haven var forskellige dyr, bl.a. aber og et vildsvin. Engang var der en abe, som skreg så højt, at vildsvinet sprang ud af et vindue i 1,75 m højde – ud i friheden i Linå Vesterskov. Alle - især børn og unge - var skræmt ved at have et vildt - og nok også farligt dyr - løbende frit omkring. Det blev også jagtet af politi og hjemmeværn. Men det var Lorentz Christensen, der klarede problemet, for han skød vildsvinet, da det angreb et par får. Efter sigende blev det skudt med hans US-karabin.

Leif og Lorentz blev boende i Sejs.

Storesøsteren Lilian flyttede til København. Lillesøsteren Lise flyttede til USA – og blev der.

Lorentz døde i 1997 - 70 år gammel

Leif døde september 2021 - 97 år gammel – bisat i de ukendtes grav på Sejs/Svejbæk kirkegård.

Denne beretning bygger på oplysninger fra familien, tidligere ansatte, avisartikler og offentlige kilder.

Kilder:

Kirkebøger og folketællinger

Artikler fra Jyllands Posten og Midtjyllands Avis

Nina Christensen, datter af Leif Christensen

Peter Leth, Sejs

Kristian Trampedach, Sejs

Leif Bertelsen, Sejs

Fotoalbum fra Leif Christensen

J.C. Strunge - tidligere Svejbæk

Fabriks-arealet blev en del af Borgdalsvænget.

Her i 2019 er jordarbejdet gået i gang. Men skiltet fortalte fortsat om det, der var engang...